യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 53

ശ്രീരാമ ഉവാച .
യഥാ ചേത്യേ ചേതനതാ യഥാ കാലേ ച കാലതാ .
യഥാ ച വ്യോമതാ വ്യോമ്നി യഥാ ച ജഡതാ ജഡേ .. 1
യഥാ വായൗ ച വായുത്വമഭൂതാദാവഭൂതതാ .
യഥാ സ്പന്ദാത്മനി സ്പന്ദോ യഥാ മൂർതേ ച മൂർതതാ .. 2
യഥാ ഭിന്നേ ച ഭിന്നത്വം യഥാഽനന്തേ ഹ്യനന്തതാ .
യഥാ ദൃശ്യേ ച ദൃശ്യത്വം യഥാ സർഗേഷു സർഗതാ .. 3
ഏതത്ക്രമേണ ഹേ ബ്രഹ്മൻ വദ മേ വദതാം വര .
ആദിതഃ പ്രതിപാദ്യൈവ ബോധ്യന്തേ ഹ്യല്പബോധിനഃ .. 4
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
തദനന്തം മഹാകാശം മഹാചിദ്ഘനമുച്യതേ .
അവേദ്യചിദ്രൂപമയം ശാന്തമേകം സമസ്ഥിതി .. 5
ബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വീശ്വരാദ്യന്തേ മഹാപ്രലയനാമനി .
ശബ്ദാർഥേ രൂഢിമാപന്നേ യച്ഛുദ്ധമവശിഷ്യതേ .. 6
സർഗസ്യ കാരണം തത്ര ന കിംചിദുപപദ്യതേ .
മലമാകാരബീജാദി മായാമോഹഭ്രമാദികമ് .. 7
കേവലം ശാന്തമത്യച്ഛമാദ്യന്തപരിവർജിതമ് .
തദ്വിദ്യതേ യത്ര കില ഖമപി സ്ഥൂലമശ്മവത് .. 8
ന ച നാസ്തീതി തദ്വക്തും യുജ്യതേ ചിദ്വപുര്യദാ .
ന ചൈവാസ്തീതി തദ്വക്തും യുക്തം ശാന്തമലം തദാ .. 9
നിമേഷേ യോജനശതേ പ്രാപ്തായാമാത്മസംവിദി .
മധ്യേ തസ്യാസ്തു യദ്രൂപം രൂപം തസ്യ പദസ്യ തത് .. 10
സബാഹ്യാഭ്യന്തരേ ശാന്തേ വാസനാവിഷയഭ്രമേ .
സർവചിന്താവിഹീനസ്യ പ്രബുദ്ധസ്യാർധരാത്രതഃ .. 11
ശാന്തം നിഃസുഖദുഃഖസ്യ പുരുഷസ്യൈവ തിഷ്ഠതഃ .
യദസ്പന്ദി മനോരൂപം രൂപം തസ്യ പദസ്യ തത് .. 12
തൃണഗുല്മാങ്കുരാദീനാം സത്താസാമാന്യമാതതമ് .
യദുദ്ഭവോദ്ഭവം രൂപം രൂപം തസ്യ പദസ്യ തത് .. 13
തസ്മിൻപദേ ജഗദ്രൂപം യദിദം ദൃശ്യതേ സ്ഫുടമ് .
സകാരണമിവാകാരകരാലമിവ ഭേദവത് .. 14
തത്സർവം കാരണാഭാവാന്ന ജാതം ന ച വിദ്യതേ .
നാകാരയുക്തം ന ജഗന്ന ച ദ്വൈതൈക്യസംയുതമ് .. 15
യദകാരണകം തസ്യ സത്താ നേഹോപപദ്യതേ .
സ്വയം നിത്യാനുഭൂത്യേർഥേ കോഽത്രാപഹ്നവശക്തിമാൻ .. 16
ന ച ശൂന്യമനാദ്യന്തം ജഗതഃ കാരണം ഭവേത് .
ബ്രഹ്മാമൂർതം സമൂർതസ്യ ദൃശ്യസ്യാബ്രഹ്മരൂപിണഃ .. 17

തസ്മാത്തത്ര ജഗദ്രൂപം യദാ ഭാതം തദേവ തത് .
സ്വയമേവ തദാ ഭാതി ചിദാകാശമിതി സ്ഥിതമ് .. 18
ജഗച്ചിദ്ബ്രഹ്മഭാവാച്ച തഥാ ഭാവോ ഭ്രമാദിവ .
സർവമേകമജം ശാന്തമദ്വൈതൈക്യമനാമയമ് .. 19
പൂർണാത്പൂർണം വിസരതി പൂർണേ പൂർണം വിരാജതേ .
പൂർണമേവോദിതം പൂർണേ പൂർണമേവ വ്യവസ്ഥിതമ് .. 20
ശാന്തം സമം സമുദയാസ്തമയൈർവിഹീന-
മാകാരമുക്തമജമമ്ബരമച്ഛമേകമ് .
സർവം സദാ സദസദേകതയോദിതാത്മ
നിർവാണമാദ്യമിദമുത്തമബോധരൂപമ് .. 21

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ നിർവാണ-വർണനം നാമ ത്രിപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ..
53 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
17.12.2023